

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Проф. Сотник І.М., студент гр. Е-21 Скляр І.А.

Під безробіттям розуміють соціально-економічне явище, за якого частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати (винагороди) як джерела існування [1]. Головними причинами високого рівня безробіття є спад економіки і відповідне скорочення сукупного попиту на робочу силу; структурні економічні зрушення; рух робочої сили (професійний, соціальний, регіональний) [2].

Безробіття не може бути доцільним ні в економічному, ні в соціальному плані, оскільки його зростання створює цілий комплекс проблем, зокрема: скорочується купівельна спроможність населення; бюджет втрачає платників податків, підприємство – персонал; зростають ризик соціального напруження, додаткові витрати на підтримку безробітних тощо.

Згідно статистичних даних, кількість безробітного населення України працездатного віку, зареєстрованого у державній службі зайнятості, станом на 2011 рік становила 505,3 тис. осіб або 2,5% від економічно активного населення працездатного віку. Порівняно з 2011 р. у 2012 р., станом на листопад, кількість зареєстрованих безробітних скоротилася до 441,3 тис. осіб [3].

На нашу думку, така позитивна тенденція рівня безробіття в Україні є далекою від реальності, оскільки існує багато проблем щодо обліку безробіття в Україні, які не дозволяють об'єктивно оцінювати реалії цього сектору, зокрема: 1) неможливо врахувати осіб, які втратили «надію на працю» в Україні і які не стоять на обліку в службі зайнятості; 2) статистика не враховує часткову зайнятість – ті, хто примусово знаходяться у відпустках з ініціативи адміністрації, вважаються зайнятими; 3) інформація, отримувана від безробітних, не завжди є правдивою; 4) велика кількість працівників працюють без офіційного оформлення, тому майже неможливо перевірити тих, хто отримує виплати по безробіттю і задіяний у тіньовій економіці; 5) статистика не враховує, що саме через відсутність роботи 7 млн наших співвітчизників виїхали за кордон на заробітки; 6) не включаються до складу безробітних ані 2 млн селян, які живуть лише із присадибного господарства, ані ті, котрі працюють на «чверть ставки», ані ті, що мають тимчасові підробітки.

Актуальною сьогодні є проблема високої частки безробітних з вищою освітою в Україні. Оскільки в країні існує велика кількість безробітних з вищою освітою, виникає питання про раціональність державної політики щодо фінансування навчання такої великої кількості студентів та правильності розподілу кількості місць для різних спеціальностей у системі вищої освіти. Також актуальною проблемою на ринку праці України є

проблема мобільності робочої сили. Безпосередньою причиною трудових переміщень у кожному окремому випадку є невідповідність інтересів і вимог працівника конкретному робочому місцю. Негативний вплив на рівень безробіття в Україні чинить і проблема гендерної диференціації попиту на робочу силу та доходів населення України. Заробітна плата чоловіків залишається значно вищою, ніж у жінок, крім того, жінкам складніше знайти кваліфіковану роботу.

Основними напрямками вирішення проблем безробіття в Україні, на наш погляд, можуть бути: 1) стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу; 2) підтримка проектів з будівництва комерційної нерухомості, які у випадку різкого скорочення джерел фінансування змушені спричинять звільнення тисяч робітників; 3) приведення у відповідність держзамовлення на підготовку спеціалістів до реального стану попиту на робочу силу; 4) надання податкових кредитів підприємствам за кожне нове створене робоче місце; 5) розширення обсягів субсидування створення нових робочих місць; 6) використання страхування на випадок безробіття для субсидування підприємств, які пропонують професійне навчання для внутрішньофірмового повторного прийому на роботу; 7) преміювання підприємств, які сплачували страхові внески протягом більше, ніж двох років, без звільнень робітників; 8) збільшення терміну та обсягу виплат допомоги по безробіттю; 9) надання допомоги по безробіттю працівникам з тимчасовою зайнятістю; 10) впровадження додаткової системи соціального забезпечення для службовців, метою якого є прив'язка гарантії зайнятості до подальшої кваліфікації; 11) збільшення фінансування заходів щодо надання ефективної підтримки пошуку робочих місць безробітними; 12) проведення щотижневого моніторингу працівників, звільнених у зв'язку з ліквідацією підприємств та організацій або скороченням чисельності чи штату працівників, а також працівників, що працюють на умовах неповної зайнятості; 13) збільшення державного фінансування програм професійного навчання; 14) надання податкових пільг для підприємств з високою часткою зайнятого сільського населення.

1. Про зайнятість населення: закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.

2. Мочерний С.В. Економічна теорія : підручник [Електронний ресурс]: / С.В. Мочерний, М.В. Долбенко. – К., 2004. - Режим доступу: http://pidruchniki.ws/ekonomika/sutnist_prichini_bezrobittya.

3. Ринок праці в Україні у 2000-2012 рр. [Електронний ресурс] / Держкомстат України, 2013. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 226-228.